

**RÅDET FOR
DEN EUROPÆISKE UNION**

**Bruxelles, den 17. juni 2010 (29.06)
(OR. en)**

11179/10

LIMITE

**COHOM 162
PESC 804**

NOTE

---

fra: Menneskerettighedsgruppen
til: Den Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komité

Vedr.: Værktøjssæt til fremme og beskyttelse af alle menneskerettigheder for lesbiske, bøsser, bi- og transseksuelle (LGBT-personer)

---

1. Den 8. juni 2010 vedtog Menneskerettighedsgruppen det værktøjssæt til fremme og beskyttelse af alle menneskerettigheder for lesbiske, bøsser, bi- og transseksuelle (LGBT-personer), der er gengivet i bilaget.
2. PSC anmodes om at notere sig LGBT-værktøjssættet. Dette dokument skal bistå EU-institutionerne, EU-medlemsstaternes hovedstæder, EU-delegationerne, -repræsentationerne og -ambassaderne med at handle proaktivt i tilfælde af krænkelse af menneskerettighederne for LGBT-personer og sætte ind over for de strukturelle årsager til disse krænkelse.

**VÆRKTØJSSÆT TIL FREMME OG BESKYTTELSE AF ALLE
MENNESKERETTIGHEDER FOR LESBISKE, BØSSER, BI- OG TRANSSEKSUELLE
(LGBT-PERSONER)**

I. Indledning og formål

Hensigten med dette dokument er at give medarbejderne i EU's hovedkvarter, EU-medlemsstaternes hovedstæder, EU-delegationerne, -repræsentationerne og -ambassaderne et operationelt værktøjssæt, der kan benyttes i kontakterne med tredjelande samt med internationale organisationer og civilsamfundsorganisationer, for at fremme og beskytte LGBT-personers menneskerettigheder inden for rammerne af foranstaltningerne udadtil. Det skal sætte EU i stand til at handle proaktivt i tilfælde af krænkelser af menneskerettighederne for LGBT-personer og sætte ind over for de strukturelle årsager til disse krænkelser. Værktøjssættet skal på denne måde yderligere bidrage til at styrke og støtte EU's menneskerettighedspolitik generelt.

Kønsidentitet og seksuel orientering benyttes stadig som begrundelse for alvorlige krænkelser af menneskerettighederne rundt omkring i verden. Lesbiske, bøsser, bi- og transseksuelle (LGBT-personer) er en sårbar gruppe, der stadig er offer for forfølgelse, diskrimination og mishandling, som ofte omfatter ekstreme former for vold. I flere lande anses frivillige seksuelle forhold mellem personer af samme køn over den seksuelle lavalder for en strafbar handling, som straffes med fængsel eller dødsstraf.

EU støtter kraftigt, at alle uden forskelsbehandling har ret til at være omfattet af samtlige menneskerettigheder. Fremme og beskyttelse af menneskerettigheder er en central målsætning for EU's optræden udadtil. Ved hjælp af de forskellige værktøjer, EU har til rådighed i forbindelse med sin optræden udadtil, herunder de finansielle instrumenter, der er til rådighed via såvel EU-institutionerne som medlemsstaterne, vil det aktivt søge at fremme og beskytte menneskerettighederne for alle LGBT-personer.

Ifølge traktaten om Den Europæiske Union (TEU) bygger "Unionen [...] på værdierne respekt for den menneskelige værdighed, [...] ligestilling [...] og respekt for menneskerettighederne. Dette er medlemsstaternes fælles værdigrundlag i et samfund præget af pluralisme, ikke-forskelsbehandling, tolerance, retfærdighed, solidaritet og ligestilling mellem kvinder og mænd" (artikel 2). I artikel 3 i TEU forpligter Unionen sig til at fremme disse værdier, bekæmpe social udstødelse og forskelsbehandling, fremme ligestilling mellem kvinder og mænd og forsvare og fremme sine værdier i forbindelserne med den øvrige verden. På samme måde udvider EU-traktaterne – efter Lissabontraktatens ikrafttræden - i væsentligt omfang EU's bindende menneskerettighedsforpligtelser, både ved i artikel 6 i TEU at erklære, at Unionen anerkender de rettigheder, friheder og principper, der findes i chartret om Den Europæiske Unions grundlæggende rettigheder, herunder forbuddet mod forskelsbehandling på grund af seksuel orientering (chartrets artikel 21), og de åbner mulighed for, at EU kan tiltræde den europæiske menneskerettighedskonvention. Ved udformningen og gennemførelsen af sine politikker og aktiviteter tilstræber Unionen at bekæmpe enhver form for forskelsbehandling på grund af bl.a. seksuel orientering (artikel 10 og 19 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde).

Dette dokument tager fuldt ud hensyn til EU's retningslinjer vedrørende menneskerettighederne og den humanitære folkeret. Retningslinjerne vedrørende dødsstraf, tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, menneskerettighedsforkæmpere og vold mod kvinder og piger og bekæmpelse af alle former for diskrimination mod dem er navnlig relevante.

II. Alle menneskerettigheder for LGBT-personer

LGBT-personer har de samme menneskerettigheder som alle andre mennesker, hvilket omfatter retten til ikke at blive diskrimineret i forbindelse med disse rettigheder. Dette princip er nedfældet i en lang række internationale instrumenter, således at princippet har et bredt anvendelsesområde. På globalt plan kommer det specifikt til udtryk i artikel 26 i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder og artikel 2 i den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder (se **bilag 1**).

På De Forenede Nationers Generalforsamling (UNGA) i december 2008 støttede EU enstemmigt erklæringen om menneskerettigheder, seksuel orientering og kønsidentitet ⁽¹⁾, der fik opbakning fra 68 lande fra fem verdensdele. Erklæringen bekræfter princippet om ikke-diskriminering, fordømmer henrettelser, vilkårlige anholdelser eller krænkelser af menneskerettighederne på grund af seksuel orientering eller kønsidentitet.

Lesbiske og bøsser er homoseksuelle, dvs. personer, hvis seksuelle orientering er rettet mod personer af samme køn. Biseksuelle er personer, hvis seksuelle orientering er rettet mod begge køn. Transseksuelle har en "kønsidentitet" (egen identifikation som mand, kvinde, både mand og kvinde eller ingen af delene), der ikke svarer til det "tildelte køn" (andres identifikation som mand eller kvinde baseret på det fysiske køn). "Transseksualitet" indebærer ingen specifik form for seksuel orientering ⁽²⁾. Seksuel orientering (tiltrækning til andre, der kan indebære seksuel aktivitet, men som ikke nødvendigvis gør det) er ikke det samme som seksuel aktivitet.

En person får normalt tildelt sit køn ved fødslen, og det bliver herefter et socialt og juridisk faktum. Nogle mennesker føler imidlertid ikke, at de har fået tildelt det rigtige køn ved fødslen. Dette kan også være tilfældet for intersexpersoner, hvis kroppe har aspekter af både den mandlige og den kvindelige fysiologi, og til tider af den genitale anatomi. For andre opstår der problemer, fordi deres selvopfattelse ikke svarer til det køn, de er født med. Disse personer betegnes som "transkønnede" eller "transseksuelle". De omfatter også crossdressere, transvestitter og andre, der ikke passer ind i de snævre kategorier "mand" eller "kvinde" ⁽³⁾. Transkønnede udgør en særlig sårbar gruppe blandt LGBT-personer.

III. Prioriterede aktivitetsområder

For effektivt at fremme og beskytte LGBT-personers menneskerettigheder gennem EU's optræden udadtil, bør EU fokusere på følgende områder:

1. Afkriminalisering

I dag er der ca. 80 stater, hvor frivillige seksuelle forhold mellem personer af samme køn over den seksuelle lavalder fortsat er strafbare, heriblandt syv, hvor de er behæftet med dødsstraf; vi anser dette for at være uforeneligt med den internationale menneskerettighedslovgivning. Desuden har en sådan kriminalisering negative virkninger på LGBT-personers øvrige menneskerettigheder, f.eks. retten til privatlivets fred og til sundhed samt forenings-, forsamlings- og ytringsfriheden. Endvidere medfører kriminalisering ofte andre krænkelse af menneskerettighederne, f.eks. tortur, grusom og umenneskelig behandling og krænkelse af retten til liv med fuldbyrdelse af dødsstraf eller øget tolerance over for såkaldte "æresdrab" på LGBT-personer og den efterfølgende straffrihed.

EU bør aktivt fordømme kriminaliseringen af frivillige seksuelle forhold mellem personer af samme køn over den seksuelle lavalder, navnlig dødsstraf, tortur eller mishandling i den forbindelse. EU bør arbejde for afskaffelse af sådan praksis over for alle mennesker, herunder LGBT-personer.

EU's indsats på dette område bør foregå efter følgende retningslinjer:

- Prioritering af arbejdet i de lande, hvor frivillige forhold mellem personer af samme køn over den seksuelle lavalder er strafbare, eller hvor der er initiativer med henblik på ændring af den eksisterende lovgivning (uanset i hvilken retning), drøftelse af spørgsmålet og tilskyndelse af staterne til at foretage ændringer af lovgivningen, der tager hensyn til menneskerettighederne.
- Særlig vægt på situationer, hvor der er dødsstraf og/eller der anvendes tortur og mishandling, fordømmelse af denne praksis inden for rammerne af EU's retningslinjer vedrørende dødsstraf og EU's retningslinjer vedrørende tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

2. Lighed og ikke-diskrimination

Diskrimination er det mest almindelige problem, som LGBT-personer dagligt møder i de fleste lande på grund af seksuel orientering eller kønsidentitet. Diskriminerende praksis kan finde sted på arbejdspladsen og i det offentlige rum, navnlig i forbindelse med adgang til sundhedsydelser og uddannelse.

En sådan praksis er i modstrid med retten til lighed og til ikke at blive diskrimineret i forbindelse med menneskerettigheder som fastsat i artikel 2 og 26 i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder og artikel 2 i den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

EU bør i ethvert tilfælde fordømme alle former for diskrimination uden legitimt sigte, som er i strid med disse grundlæggende principper. I forbindelse med LGBT-personer omfatter EU-lovgivningen og -politikkerne ligestilling og ikke-forskelsbehandling på grund af seksuel orientering som nedfældet i artikel 10 og 19 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) og artikel 21 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

Artikel 10 i TEUF

Ved udformningen og gennemførelsen af sine politikker og aktiviteter tilstræber Unionen at bekæmpe enhver form for forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering.

Artikel 19 i TEUF

1. Med forbehold af traktaternes øvrige bestemmelser og inden for rammerne af de beføjelser, som traktaterne tillægger Unionen, kan Rådet, der træffer afgørelse efter en særlig lovgivningsprocedure og efter Europa-Parlamentets godkendelse, træffe hensigtsmæssige foranstaltninger til at bekæmpe forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering.

Artikel 21 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder 1. Enhver forskelsbehandling på grund af køn, race, farve, etnisk eller social oprindelse, genetiske anlæg, sprog, religion eller tro, politiske eller andre anskuelser, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel, handicap, alder, seksuel orientering eller ethvert andet forhold er forbudt.

EU's indsats på dette område bør foregå efter følgende retningslinjer:

- Tilskyndelse af staterne til at fremme lighed og ikke-diskrimination i forbindelse med LGBT-personers menneskerettigheder, herunder ved at indføre nationale lovgivningsmæssige foranstaltninger og love til fremme af ligestilling og ikke-diskrimination på arbejdspladsen og på uddannelsesområdet, og bestræbelser på at afskaffe love, der diskriminerer LGBT-personer.
- Identificering af situationer, hvor politisk og økonomisk støtte til statslige og ikke-statslige initiativer til fremme af ikke-diskrimination vil betyde en ekstra fordel i dette arbejde.

3. Støtte til og beskyttelse af menneskerettighedsforkæmpere

Alle stater bør respektere menneskerettighedsforkæmpere som fastsat i den internationale erklæring om individers, grupper og samfundsorganers ret til og ansvar for at fremme og beskytte universelt anerkendte menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (vedtaget af UNGA i 1998).

På trods af dette er menneskerettighedsforkæmpere (journalister, aktivister, advokater, fagforeningsfolk etc.), som arbejder med fremme og beskyttelse af LGBT-personers menneskerettigheder, hyppigt mål for forfølgelse og krænkelser af menneskerettighederne. Dette gælder navnlig i lande, hvor regeringerne har nedlagt forbud mod offentlige diskussioner om seksuel orientering og begrænser forenings- og ytringsfriheden i forbindelse med disse spørgsmål.

Af hensyn til sammenhængen med de fremskridt, der er sket med gennemførelsen af EU's retningslinjer vedrørende menneskerettighedsforkæmpere, bør EU's indsats på dette område foregå efter følgende retningslinjer:

- Tilskyndelse af tredjelande til indføre en kultur præget af generel respekt for og anerkendelse af det arbejde, der udføres af menneskerettighedsforkæmpere, herunder dem, der beskæftiger sig med LGBT-personers menneskerettigheder.
- Prioritering af arbejdet i lande, hvor der er dårlige resultater med hensyn til respekt for menneskerettighedsforkæmpere generelt og specifikt forkæmpere for LGBT-personers menneskerettigheder, navnlig hvor ændringer i lovgivningen og indførelsen af strafferetlige sanktioner har haft negative virkninger på det arbejde, der udføres af menneskerettighedsforkæmpere i relation til LGBT-personers menneskerettigheder.

- Reaktion på åbenbare krænkelse af menneskerettighedsforkæmperes rettigheder i tredjelande med vægt på EU's holdning til dette spørgsmål og gennemførelse af arbejdet inden for rammerne af EU's retningslinjer vedrørende menneskerettighedsforkæmpere.

IV. Generelle foranstaltninger

Rådets Menneskerettighedsgruppe skal ajourføre dette værktøjssæt mindst hvert tredje år efter vedtagelsen. Menneskerettighedsgruppen skal også fremme og føre tilsyn med den videre integration af LGBT-spørgsmål i EU's optræden udadtil og aktivt formidle dette værktøjssæt og fremme EU-medlemsstaternes, EU-Udenrigstjenestens, Europa-Kommissionens og Europa-Parlamentets implementering heraf.

Menneskerettighedsgruppen skal udarbejde et kompendium over god praksis og indhøstede erfaringer med EU's indsats til fremme og beskyttelse af LGBT-personers fulde menneskerettigheder for at fremme tværfaglig læring og politikkoherens.

Der vil navnlig blive lagt vægt på kønsaspekter, dvs. på hensynet til både mænds og kvinders rettigheder, under hensyn til at lesbiske, biseksuelle og transseksuelle kvinder udgør en betydelig del af LGBT-gruppen og er særligt sårbare over for kønsbaseret og seksuel vold. Desuden spiller kvinders civilsamfundsgrupper og -organisationer ofte en vigtig rolle til fremme og beskyttelse af LGBT-personers menneskerettigheder, navnlig i lande, hvor LGBT-organisationer ikke er tilladt.

V. Operationelle værktøjer

Hovedkvarterer og EU-missioner i partnerlande har forskellige værktøjer og foranstaltninger til deres rådighed, bl.a. gennem anvendelse af eksisterende instrumenter og retningslinjer:

1. I partnerlandene

Overvågning af LGBT-rettigheder:

- Anvendelse af analysen/checklisten i **bilag 2** for at følge og overvåge menneskerettighedssituationen for LGBT-personer i det pågældende land for at identificere frem- eller tilbageskridt.

- Løbende kontakt med de lokale myndigheder, regionale organisationer samt lokale og internationale civilsamfundsorganisationer for at indhente oplysninger, herunder om individuelle tilfælde af krænkelse af LGBT-personers menneskerettigheder.

Rapporter fra EU's missionschefer (HoM):

- Indsættelse i de regelmæssige rapporter af en analyse af situationen for LGBT-personer samt en redegørelse for tilfælde af krænkelse af LGBT-personers og menneskerettighedsforkæmpers menneskerettigheder.
- Identifikation af individuelle tilfælde af åbenbare krænkelse af LGBT-personers menneskerettigheder.
- Detaljerede foranstaltninger (f.eks. demarcher, drøftelse af spørgsmålet som led i den politiske dialog, finansiering), der er truffet eller planlægges for at bekæmpe påståede eller påviste krænkelse (der bør kun træffes foranstaltninger i individuelle tilfælde, hvis den berørte person giver sit samtykke).

Faktabladene om menneskerettigheder:

- Behandling af situationen for LGBT-personer i faktabladene om menneskerettigheder, idet det særlig anføres, om der forekommer krænkelse af LGBT-personers menneskerettigheder.

Demarcher og offentlige erklæringer:

- Forslag til og gennemførelse af demarcher og offentliggørelse af erklæringer vedrørende LGBT-spørgsmål med særligt fokus på højrisikotilfælde og -situationer.
- Reaktion på positive udviklingstendenser i forbindelse med fremme og beskyttelse af LGBT-personers fulde menneskerettigheder i tredjelande.

Individuelle tilfælde:

- Forslag til specifikke foranstaltninger, f.eks. demarcher, når der fremkommer veldokumenterede individuelle tilfælde af påståede eller påviste krænkelse af LGBT-personers menneskerettigheder (foranstaltninger i individuelle tilfælde bestemmes på baggrund af en konkret vurdering og kan være en del af en generel demarche eller erklæring).

Retsmøder og fængselsbesøg:

- Overværelse af retsmøder og synlig støtte under retssager om krænkelse af LGBT-personers menneskerettigheder med særlig opmærksomhed omkring højrisikosager.
- Kontakt til statsadvokaturen eller politimyndighederne for at få tilladelse til at besøge frihedsberøvede LGBT-personer.

Politiske dialoger:

- Drøftelse af LGBT-personers menneskerettighedssituation i menneskerettighedskomponenten af de politiske og specialiserede dialoger (menneskerettighedsdialoger, konsultationer, underudvalg og dialoger i medfør af Cotonouaftalens artikel 8) med partnerlande og regionale organisationer.
- Drøftelse af individuelle tilfælde af krænkelse af LGBT-personers menneskerettigheder med de pågældendes samtykke.
- Tilskyndelse af partnerlande til at tage initiativ til lovændringer for at sikre lighed for loven for LGBT-personer.
- Tilskyndelse af partnerlande til at undertegne og/eller ratificere relevante internationale instrumenter, navnlig den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder og den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, og hæve eventuelle forbehold i forbindelse med disse instrumenter.
- Tilskyndelse af partnerlande til at åbne mulighed for gennemførelse af landemissioner og tematiske missioner i medfør af de særlige procedurer under FN's Menneskerettighedsråd, og til at acceptere deres henstillinger og iværksætte dem.
- Støtte til de partnerlande, der går ind for fremme og beskyttelse af LGBT-personers menneskerettigheder, tilskyndelse til et tættere samarbejde i multilaterale fora og fremme af deres bestræbelser som eksempler på regionalt niveau
- Tilskyndelse til udveksling af oplysninger om god praksis med partnerlande, der går ind for fremme og beskyttelse af LGBT-personers menneskerettigheder, for at forbedre og bidrage til EU's foranstaltninger (indsættes i kompendiet over god praksis og indhøstede erfaringer).

Støtte til civilsamfundets indsats:

- Politiske støttetilkendegivelser, når det anses for nyttigt.
- Lettere adgang til oplysninger om de finansielle midler, der er til rådighed (f.eks. via EIDHR eller relevante instrumenter i EU's medlemsstater).
- Oplysninger om love og praksis i EU i forbindelse med LGBT-personer.
- Eventuelt forøgelse af synligheden af lokale organisationer til fremme af LGBT-personers menneskerettigheder, f.eks. ved at være vært for debatter og seminarer om relevante emner med LGBT-aspekter og -talere; støtte til kulturelle arrangementer, konferencer eller sociale projekter.
- Høring af civilsamfundsorganisationer om mulighederne for integration af LGBT-spørgsmål.
- Tilskyndelse af civilsamfundsorganisationer til at fremme LGBT-retigheder.

Internationale mekanismer:

- Forslag om, at FN's særlige rapportører, EU's særlige repræsentanter og tilsvarende personer fra Europarådet, OSCE og andre regionale menneskerettighedsorganer under deres besøg møder de lokale ngo'er, der arbejder med fremme og beskyttelse af LGBT-personers menneskerettigheder.
- Tilskyndelse af lokale grupper til i deres alternative rapporter til regionale menneskerettigheds-mekanismer og FN-organer at medtage oplysninger om forholdene for LGBT-personer. Medtagelse af sådanne oplysninger i materiale til brug for mekanismen for universel regelmæssig gennemgang under FN's Menneskerettighedsråd.

Besøg af delegationer fra EU og medlemsstaterne:

- Tilføjelse af oplysninger om forholdene for LGBT-personer i briefingmateriale til delegationer fra EU og medlemsstaterne og tilskyndelse til, at de tager spørgsmålet op med tilsvarende lokale personer og mødes med menneskerettighedsforkæmpere, der arbejder med fremme og beskyttelse af LGBT-personers menneskerettigheder.

Der bør i hele dette forløb særligt tages hensyn til: højrisikotilfælde, herunder strafferetlige sanktioner, dødsstraf, tortur eller mishandling; påståede eller påviste krænkelser af menneskerettighedsforkæmpere, der arbejder for LGBT-rettigheder; god praksis med henblik på ændring af politik og lovgivning og af strukturelle restriktioner, herunder diskriminerende lovgivning og praksis samt straf-frihed for krænkelse af LGBT-personers menneskerettigheder.

2. I multilaterale fora:

De Forenede Nationer

- Påpegning af behovet for, at alle lande tilslutter sig og efterlever verdenserklæringen om menneskerettigheder (1948), hvor princippet om menneskerettighedernes universalitet er nedfældet i artikel 1, hvor det hedder, at "alle mennesker er født frie og lige i værdighed og rettigheder".
- Omtale af LGBT-forhold i erklæringer og forespørgsler under interaktive dialoger i FN som afspejling af, at EU er dybt bekymret over krænkelser af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder på grund af seksuel orientering eller kønsidentitet og særlig fordømmer anvendelsen af dødsstraf af denne grund, udenretlige, summariske eller vilkårlige henrettelser, anvendelsen af tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, vilkårlig anholdelse eller tilbageholdelse og fratagelse af økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.
- Tilskyndelse af staterne til at træffe alle nødvendige foranstaltninger, navnlig lovgivningsmæssige eller administrative foranstaltninger, for at sikre, at seksuel orientering eller kønsidentitet ikke under nogen omstændigheder kan danne grundlag for strafferetlige sanktioner, navnlig ikke henrettelse, anholdelse eller tilbageholdelse; for at sikre, at disse krænkelser af menneskerettighederne efterforskes, og at gerningsmændene drages til ansvar og retsforfølges; og også for at sikre passende beskyttelse af menneskerettighedsforkæmpere og fjerne hindringer for udførelsen af deres arbejde.
- Arbejde for øget støtte fra FN's medlemsstater til og sikring af opfølgning af FN's Generalforsamlings erklæring fra 2008 om menneskerettigheder, seksuel orientering og kønsidentitet og om muligt samarbejde på tværregionalt grundlag.
- Tilskyndelse af staterne til at tage hensyn til anbefalingerne i rapporten fra verdenskongressen om menneskerettigheder, seksuel orientering og kønsidentitet, de blev afholdt i maj 2009 i Paris.

- I relevante tilfælde anerkendelse af de hensyn, der er taget til disse spørgsmål i forbindelse med særlige procedurer i Menneskerettighedsrådet og traktatorganer, og tilskyndelse til, at de fortsat tager hensyn til krænkelse af menneskerettighederne på grund af seksuel orientering eller kønsidentitet inden for rammerne af deres mandat på området.
- I relevante tilfælde tilføjelse af LGBT-spørgsmål og -henstillinger til indlæg under processen med universel, regelmæssig gennemgang i Menneskerettighedsrådet i Genève.

OSCE

- I relevante tilfælde omtale af LGBT-forhold i nationale erklæringer og forespørgsler under de interaktive dialoger i OSCE.
- Fortsat aktivt arbejde for at få indsat "seksuel orientering og kønsidentitet" som eksplicit anerkendte grunde til diskrimination i OSCE's forpligtelser eller ministerrådsbeslutninger.
- Indarbejdelse i overensstemmelse med OSCE's deltagerstaters forpligtelse til at udveksle oplysninger om afskaffelse af dødsstraf og til at gøre disse oplysninger tilgængelige for offentligheden (Københavnsdokumentet) af oplysninger om afskaffelse af dødsstraf i forbindelse med LGBT-personer (foranstaltning i EU's retningslinjer vedrørende dødsstraf) i EU-medlemsstaternes nationale erklæringer inden for OSCE's menneskelige dimension.

Europarådet:

- I relevante tilfælde omtale af LGBT-forhold i nationale erklæringer og forespørgsler under de interaktive dialoger i Europarådet.
- Anerkendelse af positive resultater fra Europarådets ekspertkomité vedrørende diskrimination på grund af seksuel orientering og kønsidentitet (DH.LGBT).
- Tilføjelse af menneskerettigheder for LGBT-personer, når Europarådet udformer beskyttelse af menneskerettighederne, f.eks. udkastet til konvention om bekæmpelse af vold mod kvinder.
- Hensyntagen til det arbejde, der er udført af højkommissæren for menneskerettigheder, som har prioriteret diskrimination på grund af seksuel orientering og kønsidentitet som et af temaområderne for sit embede.

Andre mekanismer

- Opfordring af andre relevante internationale organisationer til at tage passende skridt til at tilskynde stater til at ratificere og efterleve internationale normer og standarder vedrørende menneskerettigheder for LGBT-personer.
- Omtale i passende omfang af LGBT-menneskerettighedsspørgsmål i erklæringer og spørgsmål i forbindelse med interaktive dialoger ved internationale mekanismer.
- Tilskyndelse af tredjelande til at åbne mulighed for gennemførelse af landemissioner og tematiske missioner i medfør af forskellige internationale organisationers særlige procedurer, til at acceptere deres henstillinger og iværksætte dem.
- Hvor det er muligt, bestræbelser på tværregionalt samarbejde om tilrettelæggelse af parallelle arrangementer for at fremme og beskytte menneskerettighederne for LGBT-personer, navnlig debatter om god praksis i forbindelse med LGBT-problematikker; hensyn til anbefalinger vedtaget af forskellige internationale organisationer, og tilskyndelse af stater til at tage hensyn hertil for at forbedre menneskerettighedssituationen for LGBT-personer lokalt.
- Identificering af mulige ligesindede stater med henblik på at forbedre LGBT-personers ligestilling med hensyn til menneskerettighederne.
- Tilskyndelse af Kontoret for FN's Højkommissær for Menneskerettigheder (OHCHR), andre FN-organer, Europarådet og OSCE's lokale kontorer til at behandle LGBT-menneskerettighedsspørgsmål i deres arbejde.
- Inddragelse af civilsamfundet i parallelle arrangementer i multilaterale fora med henblik på at fremme LGBT-menneskerettighedsspørgsmål.

Bilag:

Bilag 1 Internationale og regionale juridiske instrumenter, erklæringer, og andre standarder, der er til rådighed, til fremme og beskyttelse af LGBT-personers menneskerettigheder

Bilag 2 Elementer til analyse af/checkliste med hensyn til menneskerettighedssituationen for LGBT-personer

Bilag 1: Internationale og regionale juridiske instrumenter, erklæringer, udredninger og andre standarder, der er til rådighed, til fremme og beskyttelse af LGBT-personers menneskerettigheder

Internationale juridiske instrumenter

- Konvention om barnets rettigheder (CRC), 1989
(artikel 2)
- Konvention mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, (CAT) 1984
(artikel 1)
- Konvention om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder (CEDAW), 1979
(artikel 2, 10, 11, 12 og 13)
- International konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder (ICESCR), 1966
(artikel 2, 3, 7, 12, 13 og 14)
- International konvention om afskaffelse af alle former for racediskrimination (ICERD), 1965
- International konvention om borgerlige og politiske rettigheder (ICCPR), 1966
(artikel 2, 3, 7, 9, 14, 17, 18, 19, 22, 24 og 26)
- Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO) konvention nr. 111, 1958

Regionale juridiske instrumenter

a) Europa

- Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), 2010
(artikel 10 og 19)
- Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, 2000
(artikel 21)

- Den europæiske menneskerettighedskonvention (ECHR), 1953
(artikel 8, 12 og 14)
- Afledt EU-ret: Rådets direktiv 2000/78/EF om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv, 2000

b) Amerika

- Den amerikanske menneskerettighedskonvention, 1978
- Den Interamerikanske Kommission for Menneskerettigheder, 1959

c) Asien

- ASEAN-charteret, 2007

d) Afrika

- Det afrikanske charter om menneskerettigheder og befolkningers rettigheder, 1981

Erklæringer

- Verdenserklæringen om menneskerettigheder, 1948
(artikel 1, 2, 3, 5, 7, 12, 16, 18, 19, 20, 22 og 23)
- FN's erklæring om individers, grupper og samfundsorganers ret til og ansvar for at fremme og beskytte universelt anerkendte menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, 1999
(artikel 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12 og 18)

Andre regionale dokumenter

- Europarådets rekommandation om foranstaltninger til bekæmpelse af diskrimination på grund af seksuel orientering og kønsidentitet, 2010
- OAS' resolution om menneskerettigheder, seksuel orientering og kønsidentitet, 2008
- OAS' resolution om menneskerettigheder, seksuel orientering og kønsidentitet i amerikanske lande, 2009

Erklæringer

- UNGA-erklæring om menneskerettigheder, seksuel orientering og kønsidentitet, 2008

Bilag 2:

Elementer til analyse af/checkliste med hensyn til menneskerettighedssituationen for LGBT-personer:

Menneskerettighedsspørgsmål	Indikatorer	Kilder
1. Ret til livet		
1.1. Bruges dødsstraffen til at sanktionere frivillige forhold mellem personer af samme køn over den seksuelle lavalder?	Indeholder loven dødsstraf for frivillige forhold mellem personer af samme køn over den seksuelle lavalder? Håndhæves lovgivningen (politieforsknings og/eller domstolsafgørelser)?	Straffeloven; avisreportager; kriminalitetsstatistikker; ngo'er, blogs og websteder
1.2 Foregår der udenretslige henrettelser af LGBT-personer på grund af deres seksuelle orientering eller kønsidentitet?	Er der pålidelige forlydender om mord på eller mordtrusler mod LGBT-personer fra politiets eller andre sikkerhedsstyrkers side eller ved deres mellemkomst? Er sådanne sager i så fald blevet efterforsket og retsfulgt?	Vidneberetninger; avisreportager; ngo'er, blogs og websteder; rapporter fra FN's særlige rapportører eller andre repræsentanter for internationale organisationer

2. Ret til frihed for tortur eller grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling		
2.1 Udsættes LGBT-personer systematisk for tortur af politiet eller andre sikkerhedsstyrker?	Er der pålidelige forlydender om LGBT-personer, der er blevet udsat for tortur af politiet eller andre sikkerhedsstyrker under efterforskning eller anholdelse? Er sådanne sager i så fald blevet efterforsket og retsforfulgt?	Vidneberetninger; avisreportager; ngo'er, blogs og websteder; rapporter fra FN's særlige rapportører eller andre repræsentanter for internationale organisationer
2.2 Beskytter politiet og andre sikkerhedsstyrker i tilstrækkelig grad LGBT-personer?	Efterforskes og retsforfølges voldelige overfald på LGBT-personer?	Vidneberetninger; avisreportager; kriminalitetsstatistikker; ngo'er, blogs og websteder
3. Ret til lighed for loven og til ikke-forskelsbehandling		
3.1 Er der i loven reelt samme beskyttelse mod forskelsbehandling af LGBT-personer?	Diskriminerer lovgivningen på grund af seksuel orientering eller kønsidentitet? Dækker lovgivningen om ikke-forskelsbehandling seksuel orientering og kønsidentitet? Håndhæves lovgivningen af politiet og	Vidneberetninger; lovgivning om ikke-forskelsbehandling; lovgivningen generelt; juridiske foreninger; ngo'er, blogs og websteder
	domstolene?	

4. Ret til privatlivets fred		
4.1 Bruges straffeloven til at sanktionere frivillige forhold mellem personer af samme køn over den seksuelle lavalder?	Foretager politiet anholdelser på grundlag af formodninger om forhold mellem personer af samme køn? Retsforfølges og straffes folk for sådanne forhold?	Vidneberetninger; straffeloven; avisreportager; kriminalitetsstatistikker; ngo'er, blogs og websteder
4.2 Bruges andre love om moral eller offentlig orden til at sanktionere forhold mellem personer af samme køn?	Foretager myndighederne razzia hos privatpersoner eller forhindrer folk fra at søge partnere på internettet?	Vidneberetninger; avisreportager; ngo'er; straffeloven; advokatsammenslutninger
4.3 Er der forskel på den seksuelle lavalder for heteroseksuelle og homoseksuelle? Håndhæves disse?	Efterforskes/retsforfølges sådanne sager? Straffes unge under den seksuelle lavalder for forhold til personer af samme køn, selv om de ikke ville blive straffet for samme seksuelle handlinger med det modsatte køn?	Vidneberetninger; avis- og internetreportager fra retssager; ngo'er; straffeloven; politirapporter
4.4. Kan transkønnede ændre deres kønsbetegnelse i officielle dokumenter?	Er der i loven og/eller de administrative bestemmelser hjemmel herfor?	Folkeregistre; LBGT-ngo'er
4.5 Har transkønnede alle de rettigheder, deres nye køn giver, herunder ret til at indgå ægteskab?	Behandles transkønnede, der har skiftet køn, rent juridisk på samme måde som andre af samme køn?	Juridiske foreninger; myndighedspersoner med tilladelse til at foretage vielser

5. Foreningsfrihed		
5.1. Har LGBT-personer ret til at stifte foreninger, der repræsenterer deres interesser?	Forbyder loven sådanne foreninger? Hvis dette ikke er tilfældet, forhindres deres eksistens da i praksis ved officiel chikane? Har medlemskab nogen negative konsekvenser for medlemmerne? Er foreningerne nødt til at skjule deres egentlige formål og foregive andre formål?	Lovgivning om ngo'er/foreninger; websteder; rapporter fra ngo'er; fagforeninger
6. Forsamlingsfrihed		
6.1 Har LGBT-foreninger lov til at organisere offentlige begivenheder, som f.eks. gay pride parader eller kulturelle og sociale arrangementer?	Finder sådanne arrangementer sted uden for mange politiske hindringer? Sørger politiet for beskyttelse ved sådanne arrangementer, hvis der er offentlig modstand herimod? Lægges der pres på ejere, så de ikke udlejer lokaler til LGBT-	Forsamlingsloven; nyhedsreportager; ngo-rapporter; lokale borgerrettighedsforeningers og LGBT-gruppers websteder
7. Informations- og ytringsfrihed	arrangementer?	
7.1 Tillader loven aviser/websteder/radio-/tv-programmer/film, der behandler LGBT-emner? Fungerer disse uden problemer?	Sælges aviserne i frit salg? Kan radio, tv og film behandle aspekter af LGBT-personers liv? Er formålet med behandling af LGBT-spørgsmål at informere eller provokere? Lægges der officielt pres på distributører og mediestationer for at afholde dem fra at tegne et positivt billede af	Udbud i bladudsalg rundt om i landet; avis- og internetreportager; menneskerettigheds- og LGBT-ngo-rapporter; debatter med mediegrupper

LGBT-personer?

8. Ret til arbejde		
8.1. Udsættes erklærede eller formodede LGBT-personer for forskelsbehandling i forbindelse med retten til arbejde?	Er LGBT-personer nødt til at skjule deres seksuelle orientering/kønsidentitet på arbejdspladsen eller i forbindelse med job-søgning? Kan de lovligt afskediges, hvis deres LGBT-status opda- ges? Er der retsbeskyttelse mod forskelsbehandling på grund af seksuel orientering eller kønsidentitet?	Vidneberetninger; avis- og internetre- portager; LGBT- grupper og -blogs; fagforeninger
9. Ret til sundhed		
9.1 Har LGBT-personer samme adgang til sundhedsydelse i forbindelse med spørgsmål, der er relevante for dem?	Har LGBT-personer adgang til fortrolige og tilstrækkelige sundhedsydelse? Findes der tilstrækkelig information om beskyttelse mod hiv/aids/seksuelt overførte sygdomme, der er målrettet dem? Findes der uhensigtsmæssige straf- feretlige love, der hindrer eller vanskeliggør LGBT-personers adgang til sundhedsydelse? Nægtes LGBT-personer adgang til visse sundhedsydelse, har lesbiske f.eks. ikke adgang til fertilitetsbe- handling?	LBGT-grupper; læge- foreninger; sund- hedsministeriet

9.2 Har transkønnede mulighed for sundhedsydelser, hvis sådanne findes, der er specielt rettet mod deres situation?	Har psykiatere og læger lov til at bistå transkønnede i forbindelse med kønsskifte?	Sundhedsministeriet; læge- og psykiaterforeninger; patientorganisationer; LBGT-grupper
10. Børns rettigheder		
10.1 Diskriminerer lovgivningen børn på grund af seksuel orientering eller kønsidentitet?	Bliver børn forskelsbehandlet på grund af deres egen seksuelle orientering eller kønsidentitet? Har en LGBT-forælders seksuelle orientering eller kønsidentitet negative konsekvenser for hans/hendes børns status?	Lovgivning om ikke-forskelsbehandling; lovgivning om børns rettigheder; lovgivning om forældremyndighed og arv; juridiske foreninger; børns rettigheder og LBGT-ngo-rapporter

- (1) Den fulde tekst findes på <http://www.droitslgbt2008.fr/documents/?mode=download&id=2>
- (2) De udtryk, der er anvendt i dette dokument, finder ikke almindelig anvendelse.
- (3) Definition fra Europarådets menneskerettighedskommissærs dokument "Issue Paper on Gender Identity". Selv om definitionen af kønsidentitet i dokumentet ikke er juridisk bindende, giver den trods alt en værdifuld forpligtelse til at beskytte transkønnedes menneskerettigheder.